

Persbericht

Plats

Breda/Middelburg

datum

10 september 2009

Van

Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

Economische recessie nog niet voorbij, wel enkele lichtpuntjes

Zuidwest-Nederland minder somber dan rest van Nederland

Ondernemers in Zuidwest-Nederland laten betere economische cijfers zien en zijn minder somber gestemd over de nabije toekomst dan ondernemers elders in het land. Toch verwacht nog altijd maar 6% van de ondernemers in het lopende kwartaal een verbetering van de economie. Een derde deel verwacht zelfs een verdere verslechtering. Dit blijkt uit het onderzoek COEN van de Kamer van Koophandel. Deze enquête is uitgevoerd onder 5.000 bedrijven in Nederland.

De economische recessie lijkt wel af te vlakken, in Zuidwest-Nederland zelfs wat sterker dan landelijk. Een op de vijf ondernemers in de regio Zuidwest-Nederland noteert een herstel van de omzet in het tweede kwartaal, tegen het kwartaal ervoor nog maar een op de tien. Zag in Zuidwest-Nederland bijna de helft in het eerste kwartaal de omzet dalen, in het tweede kwartaal is dit nog een derde. Opvallend is dat in de logistieke sector in Zuidwest-Nederland de omzetontwikkeling positief afwijkt van het landelijke beeld. Zo verwacht landelijk ruim een derde van de ondernemers een daling van de omzet, in Zuidwest-Nederland is dit een kwart. De groep logistieke bedrijven die een omzetstijging verwacht is in de regio geklommen naar 21% (landelijk 18%). Desondanks blijft deze sector negatief over het economische klimaat en de ontwikkeling van de vervoersmarkt.

Ook exporteurs in Zuidwest-Nederland laten qua buitenlandse omzet een positiever beeld zien dan landelijk. Opvallend is dat landelijk vooral in de chemische en voedingsmiddelenindustrie, de aantallen bedrijven met een positieve en met een negatieve ontwikkeling weer redelijk in balans zijn. Van de voedingsindustrie is bekend dat deze minder gevoelig is voor conjunctuurschommelingen. Voor de chemie kan de verklaring worden gevonden in het feit dat na de scherpe omzet- en productiedalingen de internationale voorraden van klanten weer aangevuld moeten worden. Juist deze sectoren zijn zowel in Zeeland als in West-Brabant ruim vertegenwoordigd en dragen zo bij aan het positievere beeld van Zuidwest-Nederland.

Negatieve uitschieter

Negatieve uitschieter in de regio is de bouwnijverheid. Deze sector verwacht een verdere verslechtering in het derde kwartaal en is ook negatiever gestemd dan landelijk. Ruim de helft van de bouwbedrijven is negatief over de orderontwikkeling. Vergeleken met het landelijk gemiddelde is de orderportefeuille in de regio klein (vier maanden ten opzichte van zes maanden). Desondanks staan de rendementen in de bouwnijverheid nog niet sterk onder druk, mogelijk als gevolg van een naijleffect van eerder afgesloten contracten.

Maatregelen

Ondernemers in Zuidwest-Nederland zien minder reden dan ondernemers elders in het land tot specifieke maatregelen om de crisis het hoofd te bieden dan landelijk (31% versus 22%). De meest

voorkomende maatregelen die ondernemers treffen zijn het afstoten van tijdelijk personeel en uitstel van investeringen. Een groeiend aantal bedrijven is inmiddels gedwongen om het aantal permanente personeelsleden in te krimpen of werktijdvermindering in te voeren. Opvallend is dat in vergelijking met het vorig kwartaal het afstoten van vast personeel vaker wordt genoemd. Met name veel bedrijven in de bouw en industrie verwachten ook in het derde kwartaal verder in het personeelsbestand te moeten snijden. Ook werktijdvermindering wordt door steeds meer bedrijven toegepast.

Zeeland en West-Brabant

Er zijn wel wat verschillen binnen Zuidwest-Nederland. Qua investeringsverwachting en rendementsoordelen scoort West-Brabant beter dan Zeeland. Ook qua omzet- en werkgelegenheidsontwikkeling zijn er verschillen. In Zeeland is het aantal bedrijven met toename van omzet en personeel in het tweede kwartaal relatief groot. Dit heeft mogelijk te maken met seizoenseffecten als gevolg van het toerisme.

De COEN-enquête is een driemaandelijks conjunctuuronderzoek van de Kamer van Koophandel, VNO-NCW, MKB-Nederland, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB).

Voor meer informatie: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland
Sandra Leenders, T (076) 564 69 34 of M (06) 41 76 80 95. E sandra.leenders@kvk.nl